

Folketingets Kommunaludvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail vfm@vfm.dk

NMJ/ J.nr. 2008-2400-52

Dato: 5. maj 2008

Under henvisning til Folketingets Kommunaludvalgs brev af 23. april 2008 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 1 (KOU L 172).

Spørgsmål nr. 1:

"Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21. april 2008 fra Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA, jf. L 172 - bilag 3."

Svar:

I brevet af 21. april 2008 fra Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA kommenteres de tre lovforslag: L 172, L 173 og L 174, som udmønter den del af finanslovsaftalen, der vedrører justeringer af aftalesystemet mellem staten og kommunerne.

I brevet nævnes indledningsvis, at Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA vurderer, at lovforslagene har til formål at straffe kommunerne økonomisk, fordi de blandt andet har haft vanskeligt ved at gennemføre en kommunalreform på et alt for stramt økonomisk grundlag.

I et bilag til brevet vurderes de tre lovforslag hver for sig. Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA opfordrer på den baggrund Folketinget til ikke at vedtage de tre lovforslag.

Nedenfor kommenteres gennemgangen af de tre lovforslag.

L 172. Forslag til lov om ændring af lov om kommunale udligning og generelle tilskud til kommuner (Indførelse af mulighed for at gøre en del af statstilskuddet til kommunerne betinget).

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA vurderer, at det er uacceptabelt, at kommunerne ikke forud for budgetlægningen har fuld sikkerhed om størrelsen af bloktilskuddet. Det vil efter Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA's

vurdering indebære en risiko for, at kommunerne for en sikkerheds skyld indarbejder besparelser i budgetterne. Usikkerheden i kommunernes budgetlægning vil endvidere indebære en risiko for, at regnskabet efterfølgende overskrider budgettet.

Velfærdsministeriet skal hertil bemærke, at formålet med lovforslaget er at understøtte kommunerne i at overholde de indgåede aftaler på udgiftssiden. Hvis kommunerne budgetterer inden for de udgiftsrammer, der er forudsat i aftalen, vil hele det betingede tilskud blive udbetalt. Men hvis kommunerne vælger at budgettere med et højere udgiftsniveau end aftalt, kan bloktilskuddet blive reduceret med op til 1 mia. kr. Ordningen indebærer således et mindre element af usikkerhed i den kommunale budgetlægning, idet udbetalingen af den betingede del af bloktilskuddet først sker på baggrund af det samlede resultat af kommunernes budgetlægning. Den betingede del af bloktilskuddet udgør dog en begrænset del af det samlede bloktilskud og den samlede kommunale økonomi. Usikkerheden for den enkelte kommune er dermed også meget begrænset. Og det skal bemærkes, at usikkerheden alene er et resultat af kommunernes egen budgetadfærd. Hvis kommunerne overholder de aftalte rammer, udbetales hele tilskuddet, men hvis kommunerne overskrider det aftalte niveau, kan finansministeren beslutte, at en tilsvarende del af det betingede bloktilskud op til 1 mia. kr. ikke bliver udbetalt.

L 173 Forslag til lov om nedsættelse af statstilskuddet til kommuner ved forhøjelser af den kommunale skatteudskrivning

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA vurderer, at dette forslag lægger op til, at det ikke længere vil være muligt for en kommune at skattefinansiere et midlertidigt øget aktivitetsniveau, medmindre andre kommuner samtidig sænker skatterne. Samtidig vanskeliggør forslaget kommunernes mulighed for at tilpasse sig en ændret udgiftsstruktur som følge af strukturelle ændringer.

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA vurderer, at forslaget i væsentlig grad vil svække det kommunale selvstyre, som blandt andet bygger på, at en kommune kan vælge at øge serviceniveauet ved samtidig at hæve skatten.

Velfærdsministeriet skal hertil bemærke, at det er et væsentligt element i det kommunale selvstyre, at kommunerne inden for lovens rammer selv kan fastsætte det serviceniveau og det skatteniveau, der ønskes lokalt. Og kommunen har selv det økonomiske ansvar for sine beslutninger.

Indretningen af det kommunale finansieringssystem betyder, at der er en sammenhæng mellem skat og service. Dette betyder samtidig, at den enkelte kommunes beslutninger om serviceniveauet også slår igennem på justeringer af skatten.

Dette lovforslag forhindrer ikke den enkelte kommune i at justere sin skat. Men selv om den enkelte kommune har denne mulighed, betyder det ikke, at kommunerne ikke også sammen har et ansvar for at overholde den skatteaftale, som KL og regeringen indgår for kommunerne under ét.

Aftalesystemet bygger på, at der kan indgås kollektive aftaler, og at kommunerne også i fællesskab sørger for, at aftalerne overholdes. Det var som bekendt ikke tilfældet for 2008. Dette lovforslag sigter således mod at styrke kommunernes incitament til at overholde de indgåede aftaler om skatteudskrivningen.

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA nævner, at der fortsat kan gennemføres fremadrettede skatteforhøjelser i kommunerne, men at indkomsteffekten i de første to år vil være relativt lille i den enkelte kommune. Herudover kan en skatteforhøjelse i en kommune potentielt påføre de øvrige kommuner en udgift.

Velfærdsministeriet skal hertil bemærke, at den foreslåede ordning indeholder en kombination af individuelle og kollektive sanktioner, hvis der sker brud på skatteaftalen. Det styrker kommunernes incitament til at samarbejde om at overholde aftalen. KL vil eventuelt i forlængelse af økonomiaftalen kunne påtage sig en vis rolle i forbindelse med koordineringen af de kommunale skatteforhøjelser og skattenedsættelser. Forudsat at det via koordinering lykkes at overholde aftalen på skatteområdet, vil der ikke blive tale om nogen reduktion af provenueffekten for de enkeltkommuner, som sætter skatten op.

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA nævner, at forslaget giver mulighed for at fritage en kommune under administration fra lovens bestemmelser, men mener, at ordningen fratager kommunen muligheden for at sætte skatten op, inden det går galt.

Velfærdsministeriet skal hertil bemærke, at det har været regeringens vurdering, at der bør være en mulighed for at undtage en kommune fra nedsættelsen af bloktilskuddet i særlige tilfælde, f.eks. når en kommune under administration forhøjer skatten som led i genopretningen af kommunens økonomi.

Men som tidligere nævnt forhindrer dette lovforslag ikke den enkelte kommune i at justere sin skat.

Endelig vurderer Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA, at det er betænkeligt, at der ved overskridelse af en skatteramme skal ske en fordeling på kommuner på baggrund af skøn fra embedsmænd i Velfærdsministeriet. Det vurderes, at det er vanskeligt at gøre dette retfærdigt.

Velfærdsministeriet skal hertil bemærke, at regeringen har vurderet, at det i denne særlige situation ville være nødvendigt at foretage en mere individuel vurdering af grundlaget for de kommunale skattestigninger. Det skal dog bemærkes, at der ikke i lovforslaget foreslås at give en bemyndigelse til embedsmænd i Velfærdsministeriet, men til velfærdsministeren.

L 174 Forslag til lov om regulering af statstilskuddet til kommunerne i 2009

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA vurderer, at dette forslag kan få store konsekvenser for kommuner med pres på serviceudgifterne som følge af tilflytning.

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA vurderer videre, at forslaget er endnu mere problematisk på anlægssiden. Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA mener, at da der ikke indgik en anlægsbegrænsning i økonomiaftalen mellem regeringen og KL, må det formodes, at mange kommuner har taget budgetteringen på dette område mere løst. Det nævnes videre, at der i mange kommuner kan være behov for at bygge vuggestuer på grund af mangel på dagplejere eller behov for renovering af skoler i forbindelse med svampeangreb.

Velfærdsministeriet skal hertil bemærke, at aftalen om kommunernes økonomi bygger på forudsætninger om kommunernes samlede udgiftsniveau på drifts- og anlægsområdet. I aftalen sikres det, at det forudsatte udgiftsniveau kan finansieres. I aftalen indgik en ramme for de kommunale serviceudgifter og for kommunale skattestigninger i 2008. Herudover indgik en forudsætning om størrelsen af bruttoanlægsudgifterne.

Kommunerne har i efteråret 2007 vedtaget budgetter for 2008, som indebærer et brud på aftalen om kommunernes økonomi for 2008. Kommunerne har budgetteret med serviceudgifter, der ligger 0,9 mia. kr. over det aftalte udgiftsniveau og skattestigninger på 1,4 mia. kr. mere end aftalt. Anlægsudgifterne er 0,2 mia. kr. højere end forudsat.

Regeringen har efterfølgende tilkendegivet, at kommunerne kan disponere inden for de vedtagne budgetter for 2008, uanset at kommunerne både på drifts- og anlægssiden har budgetteret højere en forudsat ved aftalen.

Den foreslåede ordning er ikke et indgreb i budgetlagte aktiviteter, men lovforslaget giver kommunerne en kraftig tilskyndelse til at overholde de budgetter for 2008, som de selv har vedtaget. Det sker med henblik på at sikre en stabil udvikling i landets økonomi i en situation med kapacitetspres i økonomien.

Selv om der ikke i aftalen indgik en udtrykkelig ramme for anlægsudgifterne, har kommunernes budgetadfærd gjort det nødvendigt at sikre, at der ikke i

2008 sker yderligere forøgelse af aktiviteten i forhold til den forudsatte økonomi.

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA antager i brevet, at kommunerne for 2008 har taget mere løst på budgetteringen af anlægsområdet.

Det er Velfærdsministeriets opfattelse, at kommunerne tager budgetlægningen meget alvorligt. Budgettet er et vigtigt styringsinstrument i kommunerne, og det er ministeriets opfattelse, at kommunerne ikke på nogen måde tager løst på det. Det kan endvidere nævnes, at kommunernes anlægsbudgetter for 2008 ligger 0,2 mia. kr. over det forudsatte niveau ved aftalen.

Det skal herudover påpeges, at lovforslaget indeholder en dispensationsbestemmelse, som kan anvendes, hvis særlige forhold betyder, at det ikke vil være muligt for en kommune at overholde sit anlægsbudget.

Dispensationsbestemmelsen kan anvendes i forbindelse med akutte foranstaltninger, men det er dog en forudsætning, at kommunen først og fremmest forsøger at overholde sit anlægsbudget gennem omdisponeringer eller udskydelse af andre anlægsarbejder.

Der kan endvidere dispenseres for anlægsudgifter, som ikke indgår i budgettet, hvis kommunen ikke har budgetteret med udgifter til et projekt, der overføres fra tidligere år, hvor kommunen er kontraktligt bundet, eller hvor kommunen - før datoen for indgåelsen af aftalen om finansloven - har vedtaget tillægsbevilling til budgettet og på den baggrund igangsat et anlægsprojekt, hvor kommunen er kontraktligt bundet.

I alle tilfælde er det en forudsætning for dispensation, at der ikke er omdisponeringsmuligheder i anlægsbudgettet og/eller mulighed for at udskyde anlægsarbejder.

Karen Jespersen

/ Nils Majgaard Jensen